

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้กฎหมายที่สำคัญอันได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมทั้งฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 โดยมีเป้าหมายเพื่อปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรมมาตรา 80 (3) และ (4) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายฯ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ อีกทั้งจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่สำคัญส่งเสริมและสนับสนุนในการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดหลักการสำคัญไว้อย่างชัดเจนว่าจะยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดไว้ในหมวดที่ 1 ว่าด้วยหลักการและจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจน และในหมวดที่ 5 ซึ่งมีสาระว่าด้วยการบริหารจัดการจึงมีบทบัญญัติให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น รวมทั้งนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการได้มีโครงการเพื่อนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติมากมาย อาทิเช่น การเน้นนโยบาย บ (บ้าน) ว (วัด) ร (โรงเรียน) เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบของผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องแล้วพบว่าตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติคือ การมีส่วนร่วมแบบเครือข่าย อันได้แก่ 1) โรงเรียน 2) บ้านหรือครอบครัว และ 3) วัดหรือองค์กรศาสนาอื่น และ 4) ภาคธุรกิจหรือภาคผู้ประกอบการ นอกจากนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องจัดการศึกษาให้ “สังคมมีส่วนร่วม” (มาตรา 8 (2)) รวมทั้งจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการโดยยึดหลัก “การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น” (มาตรา 9(6)) จัดกระบวนการเรียนรู้โดย “มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย” (มาตรา 24(6)) จะต้องร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ ตามมาตรา 9(6) “ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน” (มาตรา 29) สถานศึกษาแต่ละแห่ง จะไม่สามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ดังกล่าวได้ด้วยตนเองตามลำพังโดยปราศจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ความจำเป็นและความสำคัญของการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปเครือข่ายที่เป็นระบบเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นับว่า ยังเป็นเรื่องใหม่ที่ปรากฏขึ้นไม่นานมานี้เอง เมื่อเทียบกับอายุของระบบการศึกษาของประเทศไทย

“เครือข่าย” ต่าง ๆ ที่ระบบการศึกษาประเทศไทยดำเนินการอยู่ ดำเนินงานโดยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะมีหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลางกำหนดขึ้นและสั่งการให้มีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ในอดีตก่อนการปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 หน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง เช่น กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ก็ได้มีระเบียบปฏิบัติให้แต่ละสถานศึกษาในสังกัดดำเนินการบริหารจัดการศึกษาในรูปเครือข่ายกับสถานศึกษาอื่นอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นรูปของกลุ่มโรงเรียนก็ดีหรือในรูปของวิทยาเขตก็ดี พอที่จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปเครือข่ายในอนาคต บริบทของเครือข่าย ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่ระบุไว้ในกฎหมายแม่บททางการศึกษา (การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้, 2545) ดังนั้น เรื่องของระบบเครือข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในด้านคุณภาพการศึกษา หากวิเคราะห์ในเชิงระบบการบริหารระบบเครือข่ายในสถานศึกษาอาจเชื่อมโยงกับ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 การบริหารระบบเครือข่ายของโรงเรียนคือแนวคิดและกระบวนการทัศน์ใหม่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ กำกับ ติดตามประเมินผล อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทย ด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสถานศึกษาโดยองค์รวม โดยเฉพาะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดกับนักเรียน ด้วยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อย่างละเอียดแล้ว เรื่องของรูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังคงมีความสำคัญและเป็นเรื่องจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การดำเนินงานในรูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายจะก่อให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประหยัดงบประมาณและทรัพยากรการบริหาร ซึ่งเกิดจากความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา อีกทั้งแนวทางการศึกษาตามกฎหมายการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ยังให้ความสำคัญ เรื่องคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการกำหนดให้มีหมวด 6 ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ ซึ่งประกอบด้วย 5 มาตรา รวมทั้ง กำหนดให้มีการตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั่วประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งจะมีศักยภาพที่แตกต่างไปจากสถานศึกษาในภูมิภาค ความพร้อมด้านเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจึงเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะตามสภาพบริบทของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร ฉะนั้นรูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายจะเป็นการบริหารสถานศึกษารูปแบบหนึ่งที่จะเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งนี้มุ่งหวังว่าจะทำให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยทั้งระบบ จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการสร้างเครือข่ายที่หลากหลาย ทั้งเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และเครือข่ายประชาสังคม โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

สำหรับอุปสรรคในการดำเนินการมีส่วนร่วมในรูปแบบของการบริหารระบบเครือข่ายของประเทศไทยมีหลายประการ เช่น การไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน ระหว่างสถานศึกษาและ

ผู้เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา และวัฒนธรรม ประเพณีของคนไทยในอดีต ที่มีความเคารพนับถือสถาบัน ทำให้ไม่กล้าแสดงออกในการที่จะแสดงความคิดเห็น ประการสำคัญระบบกลไกของรัฐบาลยัง ไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาของเครือข่ายต่างๆ อย่างเป็นรูปแบบ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ที่พัฒนาแล้วได้ดำเนินการเรื่องดังกล่าวจนประสบความสำเร็จ และมีองค์กรเครือข่ายจำนวนมากสนับสนุนการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาอย่างหลากหลายรูปแบบ สภาพปัญหาดังกล่าวของประเทศไทย ทำให้การพัฒนาระบบการศึกษายังไม่สอดคล้องกับสภาพของสังคมในปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge – based Economy) ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสถานศึกษา, 2551) จากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ทำให้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา และทำให้การบริหารจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 กำหนดให้มีกฎหมายการศึกษาคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 6 มาตรา 47 ระบุให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนรัฐบาลกำหนดนโยบายด้านการศึกษามุ่งเน้นประเด็นสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน ในการปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยอยู่บนพื้นฐานการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง รวมทั้งผู้ปกครอง และชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพศึกษานับเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่และไม่เคยมีการกำหนดไว้เป็นกฎหมายมาก่อนในประเทศ รวมทั้งหลักการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบัน ทำให้การบริหารระบบเครือข่ายยังขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ เนื่องจากในระบบของรัฐยังขาดการสนับสนุน และส่งเสริมองค์กรต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายในการจัดการศึกษา ซึ่งบริบทของประเทศไทย เครือข่ายองค์กรต่าง ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน มีความหลากหลายและอยู่กันอย่างกระจัดกระจายซึ่งอาจเป็นปัญหาเกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา เกิดช่องว่างระหว่างสถานศึกษาที่มีโอกาสต่างกันอีกทั้งกฎระเบียบของรัฐยังเป็นอุปสรรคต่อการที่เครือข่าย

ต่าง ๆ ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ แนวความคิดในการจัดระบบ
 เครือข่ายจึงเป็นหลักการใหม่ของระบบการศึกษาไทย ดังนั้น จึงเป็นประเด็นท้าทายที่น่าสนใจ
 และยังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อนว่ารูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพ
 การศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเป็นอย่างไร จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยจึงสนใจ
 ที่จะศึกษารูปแบบและพัฒนาระบบการบริหารระบบเครือข่ายที่จะส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพ
 การศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวทาง
 การจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่
 2) พ.ศ.2545 อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัด
 การศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่
 การศึกษาและสถานศึกษา พ.ศ.2550 อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาที่
 เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาใน
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารระบบเครือข่ายในสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาใน
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษารอบคอบเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร รวม 117 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และเครือข่ายผู้ปกครอง จาก 117 โรงเรียนรวม จำนวนทั้งสิ้น 15,617 คน

คำจำกัดความในการวิจัย

ระบบเครือข่าย หมายถึง ระบบการร่วมมือกันของหน่วยงานและบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบด้วยความเป็นกัลยาณมิตรและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

รูปแบบการบริหารระบบเครือข่าย หมายถึง รูปแบบการบริหารเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ครอบคลุมการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่กำกับดูแลโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เขต 2 และเขต 3 จำนวน 117 โรงเรียน

คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลที่เกิดจากการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ ด้านคุณภาพสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครูผู้สอน และคุณภาพของเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

เครือข่ายผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่เข้ามามีบทบาทในฐานะผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านต่าง ๆ

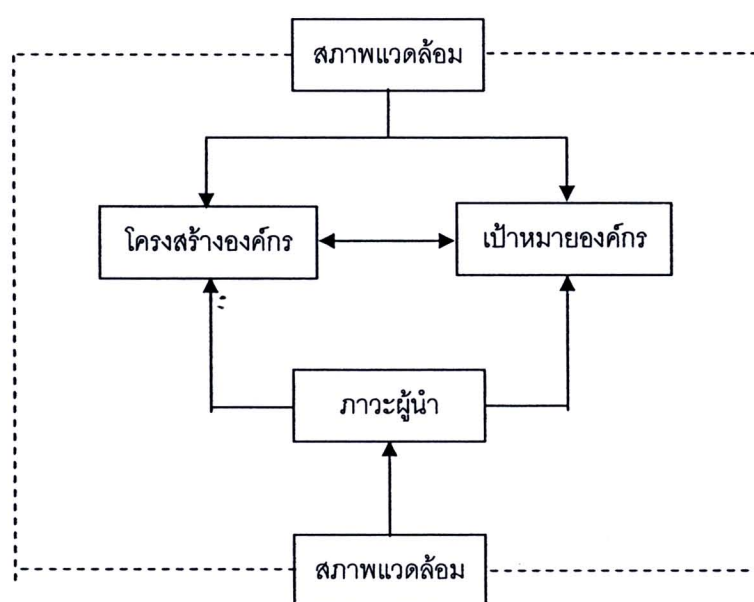
คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง หมายถึง ตัวแทนของผู้ปกครองที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ปกครองทั้งหมด ในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับโรงเรียน

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) หมายถึง รูปแบบของการทำงานที่เกิดจากการประสานงานกัน ระหว่างผู้เกี่ยวข้องในลักษณะของกัลยาณมิตร ที่มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ด้วยการร่วมกันด้านความคิด กำลังคน ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนทรัพยากรของแต่ละสถานศึกษาร่วมกันแก้ปัญหา การบริหารงาน ในสถานศึกษา ด้วยระบบเครือข่าย โดยการร่วมกันสร้างเป้าหมาย เน้นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมทำงานจากฝ่ายต่างๆ เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข่าวสารประสบการณ์กัน ทั้งภายในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

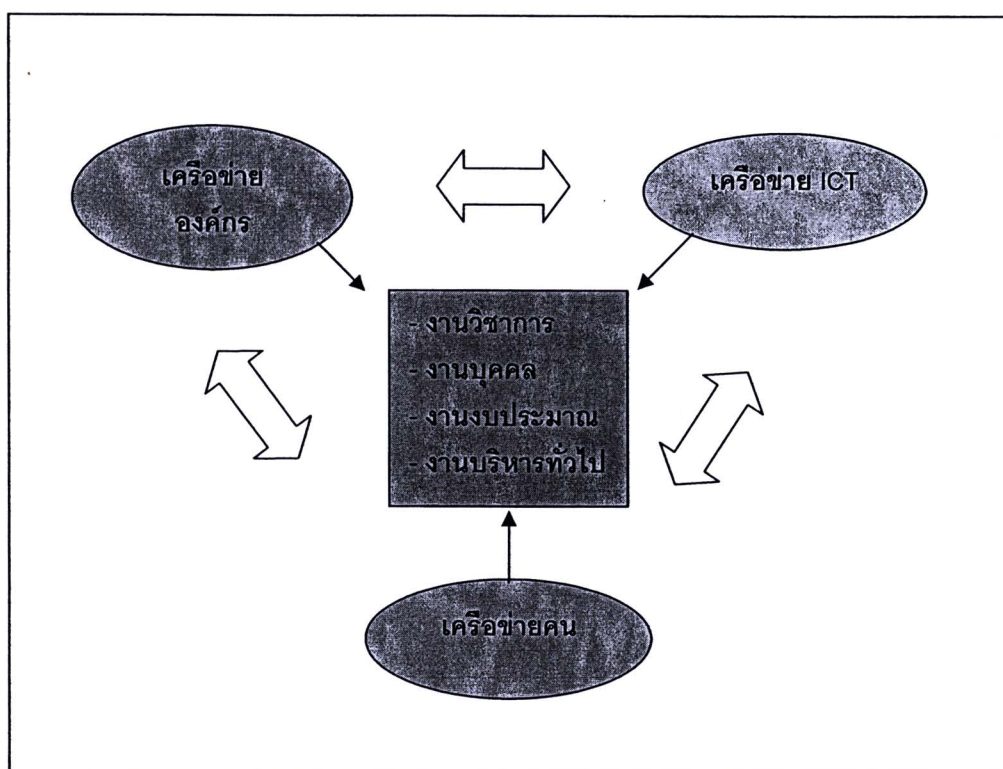
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลความรู้นำมาใช้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. บริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักขององค์การทางการศึกษาของ Bush (1986) 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) เป้าหมายองค์กร (2) โครงสร้างองค์กร (3) ภาวะผู้นำ และ (4) สภาพแวดล้อม ดังรายละเอียดแผนภาพ

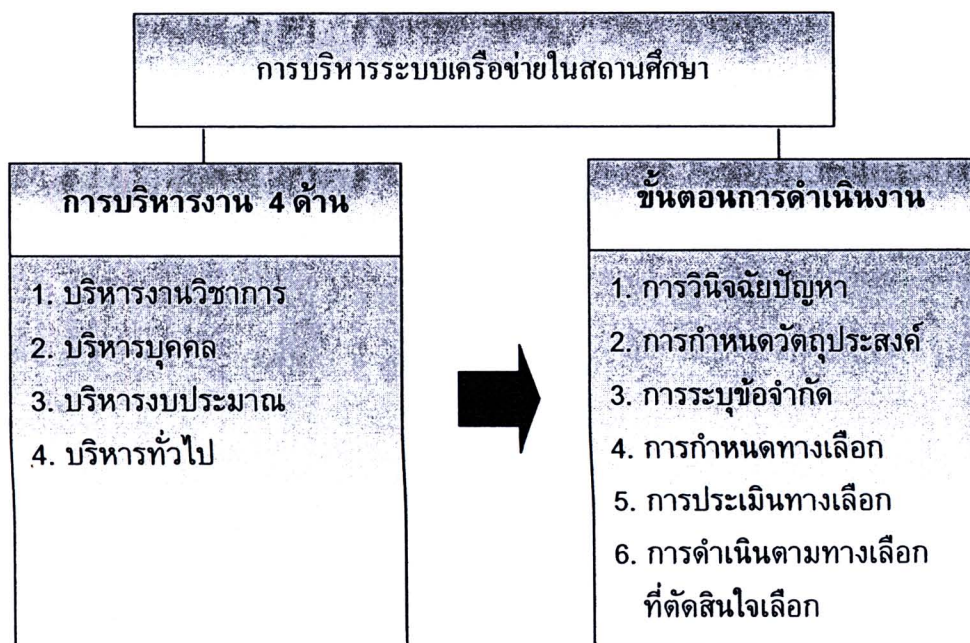
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักขององค์การทางการศึกษา

2. ระบบเครือข่ายใช้กรอบแนวคิดเครือข่ายการเรียนรู้ (Learning Network) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) เครือข่ายองค์กร (2) เครือข่ายคน (3) เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) โดยครอบคลุมภารกิจการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รายละเอียดดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 2 ระบบเครือข่ายใช้กรอบแนวคิดเครือข่ายการเรียนรู้ (Learning Network) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. รูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายใช้กรอบแนวคิดการพัฒนากลยุทธ์เพื่อวางแผนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของ Bushnell (1971) ซึ่งแสดงถึงขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อวางแผนการเปลี่ยนแปลง 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวินิจฉัยปัญหา 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การระบุข้อจำกัด 4) การกำหนดทางเลือก 5) การประเมินทางเลือก 6) การดำเนินการตามทางเลือกที่ตัดสินใจเลือก โดยครอบคลุมภารกิจการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป รายละเอียดดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 3 การบริหารระบบเครือข่ายใช้กรอบแนวคิดการพัฒนากลยุทธ์เพื่อวางแผนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของ Bushnell (1971)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารระบบเครือข่าย ใช้ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

2. เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาในการนำรูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอรายงานการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ นำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย คำถามในการวิจัย วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาจะครอบคลุมทั้งเอกสารและงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ โดยมีสาระครอบคลุมเรื่องแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดหลักการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมองค์ประกอบรูปแบบการบริหารและการพัฒนารูปแบบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย นำเสนอแผนของการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้

บทที่ 5 รูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงตรวจสอบความถูกต้อง

บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ นำเสนอข้อสรุปที่ได้จากผลการวิจัยการอภิปราย
ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ